

Vida Nikpalj
IV. gimnazija, Zagreb

Mija Jagatić: SPEAK ENGLISH IN GRADE FIVE, udžbenik i radna bilježnica engleskoga jezika za 5. razred osnovne škole

Školska knjiga, Zagreb 1996.

Udžbenik engleskoga jezika *Speak English in Grade Five* nastavak je udžbenika *Speak English in Grade Four* koji se već drugu godinu upotrebljava u našim osnovnim školama. Autorica Mija Jagatić podijelila je sadržaj udžbenika za peti razred na deset tematskih cjelina s 29 lekcija. Uz teme iz svakidašnjeg učeničkog okruženja uvrštena su i saznanja o rasprostranjenosti engleskoga jezika u svijetu te sadržaji iz pojedinih školskih predmeta, npr.: matematika, glazbena kultura, zemljopis, priroda, tjelesna i zdravstvena kultura te informatika. Tu su i saznanja o našoj domovini Hrvatskoj, a obilježavaju se i najveći kršćanski blagdani Božić i Uskrs. Uvrštene su i poneke pjesmice za pjevanje i govorenje, a na kraju udžbenika na poseban se način obrađuje poznata priča *Pinocchio*. Nakon svake četvrte lekcije predviđena je lekcija ponovljanja (*Review*). Udžbenik je zamišljen tako da na istom tekstu mogu raditi učenici različitog predznanja i različitih mogućnosti. Zato su pojedine ključne rečenice u razgovorima i kratkim tekstovima napisane masnim slovima, čime se jasno pokazuje minimum znanja koje se od učenika očekuje i bez kojeg se ne može dalje. Učitelj učenicima postavlja zadatke koje oni mogu svladati i da pritom svaki pojedinac postigne svoj maksimum. Takvim se pristupom učitelju daje neograničena sloboda u stvaranju svog načina rada, a time se povećava i uspješnost u poučavanju.

Gramatika se uvodi u kontekstu, uvježbava se razgovorom ili opisivanjem, a težište je na svakodnevnoj komunikaciji. Učenici petoga razreda nisu još sposobni spoznati zakonitosti metajezika, pa se učitelj zadržava isključivo na brojnim primjerima i situacijama uporabe osnovnih glagolskih vremena, jezičnih struktura i funkcija. Istodobno se učenici upozoravaju na važnije strukture u tablicama s naslovom *Don't forget!*. Zadaci su sastavljeni tako da svakog pojedinca navode na razmišljanje, osobito u govornim vježbama.

Autorica uvodi američku varijantu engleskoga jezika, a po mome mišljenju, bilo bi poželjno da učitelji upozoravaju učenike na osnovne razlikovnosti između dviju varijanata, bilo u pisanju bilo izgovoru. Šteta je što uz udžbenik nije istodobno priređena i audiokaseta. To bi našim učiteljima mnogo pomoglo, jer veći dio njih govori britanskom varijantom.

Vjerujem da bi mnoge nejasnoće koje se pojavljuju kod učitelja bile razjašnjene da je zajedno s udžbenikom izišao i priručnik za učitelje. Poznato je da o svakoj novoj stvari ljudi žele dati svoj sud te često donose zaključke bez dubljeg i cjelovitog sagledavanja. Udžbenik je nov, pristup radu je različit od dosadašnjega i morat će proći određeno vrijeme »upoznavanja« s udžbenikom i zadacima u njemu, kao i pronalaženja najboljih načina rada. Tek tada će se vidjeti zadovoljava li udžbenik potrebama jedanaestogodišnjaka koji uče engleski jezik drugu godinu. Do tada dajmo udžbeniku mogućnost i zahtijevajmo da audiokaseta i priručnik za učitelje što prije izidu.

Radna bilježnica *Speak English in Grade 5 — Practise and Learn* popratni je radni materijal uz udžbenik. Vježbe u radnoj bilježnici slijede teme i lekcije iz udžbenika. Rješavanjem zadataka učenici razvijaju najviše vještine čitanja i pisanja, a u manjoj mjeri slušanja i govorenja. Posebna se pozornost pridaje vokabularu i svakodnevним izrazima:

ispravnom pisanju, razumijevanju i primjeni u raznim situacijama. Redovito se provodi slušanje riječi s istim glasom koji se uvodi kao fonetski znak, što je vrlo važno kod glasova koji se razlikuju od glasova u hrvatskome jeziku.

Autorica je vješto ugradila saznanja o Hrvatskoj, uspoređujući naše običaje s običajima u zemljama engleskoga jezičnog područja. Učenicima se daje prilika da govore o sebi te će, nadajmo se, moći primijeniti stečeno znanje i u svakodnevnom životu.

Pri izradi gramatičkih vježbi učenici se vode, daju im se zorna objašnjenja, zadaju riječi ili rečenice na izbor, pa tako svatko mora razmišljati pri davanju odgovara. Postupno se ulazi u zakonitosti engleskoga jezika bez upoznavanja standardne gramatičke terminologije. Brine se i o razlikovnostima hrvatskoga i engleskoga jezika, te učenici tako postupno osvježuju njegove dijelove.

Pitanje uvođenja fonetskih znakova autorica je riješila postupno: poneke je uvela u četvrtom razredu, neke u petom, ali neki još ostaju za šesti razred. Vjerujem da će svaki učitelj znati odrediti koliko njegova djeca mogu svladati fonetske znakove kako bi se mogla služiti rječnikom te da bi znala ispravno pročitati riječ. Poznavanje fonetskih znakova osamostaljuje djecu u radu, dobivaju priliku da samostalno pročitaju riječ i potraže značenje. Rječnik s riječima uporabljenim u udžbeniku, nažalost, nije tiskan, pa će učitelj s učenicima morati provjeravati jesu li dobro shvatili značenja riječi ili ih naučiti kako da se služe posebno tiskanim rječnikom za osnovnu školu. Poneki će se učitelj možda odlučiti da s učenicima načini individualni zasebni rječnik koji bi sadržao riječi što su ih naučili u petom razredu.

Radna bilježnica je dobro koncipirana, unesen je sustav rada kojim se učenici privikavaju na različite oblike i načine rada. Vježbe navode učenike na svjesno učenje i razmišljanje pri izboru odgovora. Poslije svake četvrte lekcije zadaci su za ponavljanje i provjeravanje znanja koji će učenicima i učiteljima pomoći da prate napredovanje u znanju.

Vrijeme će pokazati prednosti i nedostatke tih novih materijala za engleski jezik, jer, kao što znamo, savršenih materijala nema. Kao jednu od prednosti tih materijala navela bih slobodu koja se daje učiteljima u izboru načina rada, a nedostatak je u nekompletnim radnim materijalima.